

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม การสำรวจสภาพตลาดของผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมี : กรณีศึกษาตำบลท่าทุ่งหลวง
ตากาศ และท่าขุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน นี่เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าแบบอิสระ
หลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งข้อมูลในแบบสอบ
ถามนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือ
ตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ณัฐ งานสุจริต

ผู้วิจัย

***ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นผู้ที่ทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลท่าทุ่งหลวง ตำบลตากาศ
และตำบลท่าขุมเงิน ***

ผู้ตอบแบบสอบถาม**สำหรับผู้วิจัย**เพศ ชาย หญิงอายุ 1. ต่ำกว่า 35 ปี 2. 36-45 ปี 3. 46-55 ปี 4. มากกว่า 55 ปี

สถานะ/ตำแหน่งในครอบครัว

 1. หัวหน้าครอบครัว 2. สมาชิกในครัวเรือน

() () () 1-3

() 4

() 5

() 6

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

 1. ระดับประถมศึกษา 2. ระดับมัธยมศึกษา 3. ระดับปริญญา 4. อื่นๆ.....

() 7

2.จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง (ไม่รวมที่อยู่อาศัย)

 1. ไม่มีที่ดินของตนเอง 2. มีจำนวนน้อยกว่า 5 ไร่ 3. มีจำนวน 5-10 ไร่ 4. มีจำนวนมากกว่า 10 ไร่ขึ้นไป

() 8

3.รายได้ต่อครัวเรือน (ต่อปี)

 1. ต่ำกว่า 50,000 บาท 2. 50,000-99,999 บาท 3. 100,000-149,999 บาท 4. 150,000-199,999 บาท 5. 200,000-249,999 บาท 6. มากกว่า 250,000 บาท

() 9

4.ท่านเป็นสมาชิกกลุ่ม

 1. ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดๆ 2. สหกรณ์การเกษตร 3. เกษตรอำเภอ/ตำบล 4. ธกส. 5. อื่นๆ.....

() 10

5.อาชีพเสริมของครอบครัว

 1. ไม่มีอาชีพเสริม 2. รับจ้างทั่วไป (แรงงานรายวัน) 3. งานแกะสลัก 4. อื่นๆ

() 11

6.ท่านใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกหรือไม่

 1. ใช่ เพราะ.....

.....(ทำแบบสอบถามในส่วนที่ 2)

 2. ไม่ใช่ เพราะ.....

.....(จบแบบสอบถาม)

() 12

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเพาะปลูก

พื้นที่ทำการ เพาะปลูก	ปฏิทินการเพาะปลูก											พื้นที่เพาะ ปลูก (ไร่)	สูตร/ยี่ห้อปุ๋ย เคมีที่ใช้	ปริมาณการ ใช้ (กก./ไร่)	ปริมาณการ ซื้อ(กระสอบ)	
	ธค.	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.					พย.
ไม้ผล																
มะม่วง																
ลำไย																
พืชไร่																
กระเทียม																
หอมแดง																
พืชผัก																

○ = การซื้อปุ๋ยเคมี

□ = การใช้ปุ๋ยเคมี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสภาพตลาดเบื้องต้น

7. โปรดจัดลำดับของความสำคัญของปัจจัยที่ท่านเลือกใช้ปุ๋ยเคมี () 13
 (ตอบเรียงตามความต้องการ โดย 1 = ความต้องการมากที่สุด) () 14
- 1.คุณภาพของปุ๋ยเคมี () 15
 2.ราคา () 16
 3.สถานที่จัดจำหน่าย
 4.การบริการอื่นๆ เช่น ของแถม ส่วนลด การจัดส่ง
- 8.ร้านที่ท่านไปซื้อปุ๋ยเคมีเป็นร้านจำหน่ายที่อยู่ในเขตตำบลท่าทุ่งหลวง, () 17
 ทากาศและท่าขุมเงินหรือไม่ เพราะเหตุใดที่ท่านเลือกร้านดังกล่าว
- 1.เป็นร้านที่อยู่ในเขต เพราะ.....
 2.เป็นร้านที่อยู่นอกเขต เพราะ.....
- 9.จากคำถามข้อ 8 ท่านไปซื้อปุ๋ยเคมีกับร้านดังกล่าวเป็นประจำหรือไม่ () 18
1. เป็นร้านที่ท่านไปซื้อเป็นประจำ
 2. ไม่เป็นประจำ (ข้ามไปตอบข้อ 10)
- 10.จากคำถามข้อ 9 เพราะเหตุใดท่านจึงเลือกซื้อกับร้านนั้นเป็นประจำ () 19
1. สะดวกในการติดต่อ 2. มีความคุ้นเคยกับเจ้าของ
 3. มีการให้ซื้อเชื่อ 4. มีบริการจัดส่ง
 5. มีการลดราคา 6. อื่นๆ.....
- 11.การใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกเป็นการใช้เพียงอย่างเดียวหรือมีการผสม () 20
 กับสารอื่นๆ
- 1.ใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว
 2.ผสมกับสารอื่นๆ ได้แก่
- อัตราส่วนที่ใช้ (ปุ๋ยเคมีต่อสารอื่นๆ) ต่อ
- 12.ท่านคิดว่าจะมีความแตกต่างระหว่างคุณภาพและผลจากการใช้ปุ๋ยเคมี () 21
 สูตรเดียวกันแต่ต่างยี่ห้อหรือไม่
- 1.แตกต่าง 2.ไม่แตกต่าง

13. โปรดจัดลำดับของความสำคัญของปัจจัยที่ท่านเลือกซื้อปุ๋ยเคมี () 22
 (ตอบเรียงตามความต้องการ โดย 1 = ความต้องการมากที่สุด) () 23
- 1.คุณภาพของปุ๋ยเคมี () 24
 2.ราคา () 25
 3.สถานที่จัดจำหน่าย
 4.การบริการอื่นๆ เช่น ของแถม ส่วนลด การจัดส่ง
14. ในการซื้อปุ๋ยเคมีทางร้านมีบริการพิเศษอื่นๆหรือไม่ () 26
 (เช่น การจัดส่ง, การให้ของแถม, ส่วนลด)
- 1.มีบริการพิเศษอื่นๆ คือ
 2.ไม่มีบริการพิเศษอื่นๆ
15. ท่านกับเพื่อนบ้านมีการรวมกันเพื่อจะไปซื้อปุ๋ยเคมีหรือไม่ เพราะเหตุใด () 27
- 1.มีการรวมกันไปซื้อ เพราะสะดวกในการบรรทุก
 2.มีการรวมกันไปซื้อ เพราะสะดวกในการต่อรองราคา
 3.ไม่มีการรวมกันไปซื้อ
16. ในการซื้อปุ๋ยเคมี ท่านขนส่งโดยใช้วิธีใด () 28
- 1.นำพาหณะ/รถยนต์ไปบรรทุกเอง 2.ว่าจ้างรถโดยสาร
 3.ร้านจำหน่ายมีบริการจัดส่ง

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการซื้อและการใช้ปุ๋ยเคมี

ส่วนที่ 4.1 พฤติกรรมการซื้อปุ๋ยเคมี

17. ผู้ที่ไปทำการติดต่อซื้อปุ๋ยเคมีคือ () 30
1. ผู้มีอำนาจตัดสินใจซื้อ/เลือกใช้เอง
 2. สมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว คือ
18. ท่านมีความรู้สึกต่อราคาปุ๋ยเคมีอย่างไร () 30
1. มีราคาแพง 2. มีราคาไม่แพง
 3. อื่นๆ

19. ท่านได้ตรวจสอบราคาปุ๋ยเคมี/หรือมีการเปรียบเทียบราคาแต่ละร้านจำหน่าย
ก่อนที่จะทำการซื้อหรือไม่ () 31
1. มีการตรวจสอบ/เปรียบเทียบราคาก่อนซื้อ
2. ไม่มีการตรวจสอบ/ไม่เปรียบเทียบราคาก่อนซื้อ
20. ปุ๋ยสูตรเดียวกันแต่ต่างยี่ห้อและต่างราคา ท่านตัดสินใจซื้อปุ๋ยเคมีอย่างไร () 32
1. ระบุยี่ห้อเดิมที่ท่านตัดสินใจซื้อ ไม่สนใจเรื่องราคา
2. มีการเปรียบเทียบราคากันหลายๆยี่ห้อและซื้อยี่ห้อที่ถูกกว่า
3. อื่นๆ.....
21. การซื้อปุ๋ยเคมีที่ท่านซื้อเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ () 33
1. เงินสด 2. เงินเชื่อ
22. ในการตัดสินใจ **เลือกซื้อ** ปุ๋ยเคมี ท่านมีสมาชิกในครอบครัวที่เป็น
ผู้ร่วมตัดสินใจหรือไม่ () 34
1. ไม่มี 2. มี คือ
23. **ผู้มีอิทธิพลมากที่สุด** ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ**เลือกซื้อ**ปุ๋ยเคมี
ที่ไม่ใช่สมาชิกครอบครัว คือใคร (ตอบเพียงข้อเดียว) () 35
1. เพื่อนบ้าน 2. เจ้าหน้าที่เกษตร
3. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน 4. เจ้าของร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี
5. อื่นๆ
24. ในกรณีที่ท่านไปซื้อปุ๋ยเคมีที่ร้านจัดจำหน่ายแต่ไม่มียี่ห้อที่ต้องการ
ท่านจะดำเนินการอย่างไร () 36
1. ซื้อยี่ห้ออื่น (ข้ามไปตอบข้อ 26) 2. ไปซื้อร้านอื่น
25. จากคำถามข้อ 24 ถ้าในกรณีที่ท่านไปดูร้านจำหน่ายอื่นๆแล้วยังไม่มียี่ห้อ
ของปุ๋ยเคมีที่ท่านต้องการ ท่านจะดำเนินการอย่างไร () 37
1. ซื้อยี่ห้ออื่น 2. ชะลอการซื้อ รอจนมียี่ห้อดังกล่าว
26. ในกรณีที่ท่านไปซื้อปุ๋ยเคมีที่ร้านจัดจำหน่ายแต่ไม่มีสูตรที่ต้องการ
ท่านจะดำเนินการอย่างไร () 38
1. ซื้อสูตรอื่น (ข้ามไปตอบข้อ 28) 2. ไปซื้อร้านอื่น

27. จากคำถามข้อ 26 ถ้าในกรณีที่ท่านไปดูร้านจำหน่ายอื่นๆแล้วยังไม่มีสูตร
ของปุ๋ยเคมีที่ท่านต้องการ ท่านจะดำเนินการอย่างไร () 39
1. ซื้อสูตรอื่น 2. ชะลอการซื้อ รอจนมีสูตรดังกล่าว
28. ในการซื้อปุ๋ยเคมีเพื่อใช้ในการเพาะปลูก ส่วนใหญ่ท่านซื้อปริมาณอย่างไร () 40
1. ซื้อย่อยเป็นกิโลกรัม 2. ซื้อเป็นกระสอบ (50 กิโลกรัม)
3. อื่นๆ.....
29. ปัญหาที่ท่านพบเห็นมากที่สุดภายหลังการซื้อปุ๋ยเคมี (ตอบเพียงข้อเดียว) () 41
1. ไม่พบปัญหา 2. ปุ๋ยเปียก , จับตัวเป็นก้อน
3. มีการปลอมปน 4. ภาชนะบรรจุมีการฉีกขาด
5. อื่นๆ
30. จากคำถามข้อ 29 หากท่านพบปัญหาแล้วท่านจะดำเนินการอย่างไร () 42
1. ไม่ดำเนินการใดๆ 2. ดำเนินการแก้ไขด้วยตนเอง
3. นำไปเปลี่ยน 4. แจ้งกับเจ้าหน้าที่การเกษตร
5. อื่นๆ.....

ส่วนที่ 4.2 พฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมี

31. ในการซื้อปุ๋ยเคมีเพื่อนำมาใช้ในการเพาะปลูก ท่านจะ () 43
1. นำมาใช้ในการเพาะปลูกทันที
2. ซื้อเก็บไว้ก่อนแล้วค่อยนำมาใช้ภายหลัง
3. ดำเนินการทั้งแบบข้อ 1 และ 2
32. ในการตัดสินใจ **เลือกใช้** ปุ๋ยเคมี ท่านมีสมาชิกในครอบครัวที่เป็น () 44
- ผู้ร่วมตัดสินใจหรือไม่
1. ไม่มี 2. มี คือ
33. **ผู้มีอิทธิพลมากที่สุด** ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ**เลือกใช้**ปุ๋ยเคมี () 45
- ที่ไม่ใช่สมาชิกครอบครัว คือใคร (ตอบเพียงข้อเดียว)
1. เพื่อนบ้าน 2. เจ้าหน้าที่เกษตร
3. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน 4. เจ้าของร้านจำหน่ายปุ๋ยเคมี
5. อื่นๆ

34. ท่านมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ยี่ห้อของปุ๋ยเคมีอย่างไร () 46

1. ใช้ยี่ห้อเดียวตลอด 2. ใช้หลายยี่ห้อ
3. เปลี่ยนไปเรื่อยๆ 4. อื่นๆ.....

35. ข้อเสนอแนะอื่นๆที่ท่านต้องการให้ร้านจัดจำหน่ายปุ๋ยเคมีทราบ.....

.....

.....

.....

.....

36. ท่านคิดว่าในอนาคต ท่านจะใช้ปุ๋ยเคมีต่อไปอีกหรือไม่ () 47

1. จะใช้ต่อไป (ตอบแบบสอบถามใน ส่วนที่ 5)
2. จะไม่ใช้ เพราะ.....(จบแบบสอบถาม)

ส่วนที่ 5 แนวโน้มการใช้ปุ๋ยเคมีในอนาคต

37. ท่านคิดว่าในอนาคต ท่านจะมีการเปลี่ยนแปลงยี่ห้อปุ๋ยเคมีที่ใช้หรือไม่ () 48

เพราะเหตุใด

1. เปลี่ยนแปลง เพราะ.....
2. ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะ.....
3. อื่นๆ.....

38. โปรดจัดลำดับของความต้องการซื้อของยี่ห้อปุ๋ยเคมีที่ท่านจะเลือกซื้อ () 49

(ตอบเรียงตามความต้องการ โดย 1 = ความต้องการมากที่สุด) () 50

1. เรือใบ () 51
2. กระต่าย () 52
3. หัววัว-คันไถ
4. ไบโม่ (ปุ๋ยแห่งชาติ)

39. โปรดจัดลำดับของความต้องการใช้ของยี่ห้อของปุ๋ยเคมีที่ท่านจะเลือกใช้ () 53
 (ตอบเรียงตามความต้องการ โดย 1 = ความต้องการมากที่สุด) () 54
1. เรือใบ () 55
 2. กระต่าย () 56
 3. หัววัว-คันโต
 4. ใบไม้ (ปุ๋ยแห่งชาติ)
40. ท่านคิดว่าในอนาคต ท่านจะมีการเปลี่ยนแปลงสูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้หรือไม่ () 57
 เพราะเหตุใด
1. เปลี่ยนแปลง เพราะ.....
 2. ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะ.....
 3. อื่นๆ.....
41. ท่านคิดว่าในอนาคต ท่านจะมีการเปลี่ยนร้านที่ท่านซื้อปุ๋ยเคมีหรือไม่ () 58
 เพราะเหตุใด
1. เปลี่ยนแปลง เพราะ.....
 2. ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะ.....
 3. อื่นๆ.....
42. ท่านคิดว่าในอนาคต ปริมาณปุ๋ยเคมีที่ท่านใช้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร () 59
 เพราะเหตุใด
1. ใช้เพิ่มมากขึ้น เพราะ.....
 2. ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะ.....
 3. ใช้ลดลง เพราะ.....
 4. อื่นๆ.....

***** จบแบบสอบถาม *****

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ข

คำแนะนำสำหรับผู้ขายปุ๋ยเคมี

คำแนะนำสำหรับผู้ขายปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518

โดย นางอภิญญา รุจิธารณวงศ์ และ นายไสว อุ่นสนธิ

ฝ่ายสารวัตรเกษตร กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

เพื่อให้การขายปุ๋ยเคมีเป็นไปอย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518 กฎระเบียบ คำสั่งประกาศกรมวิชาการเกษตร ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ.2518 ที่ผู้ขายปุ๋ยเคมีควรรู้จัก เข้าใจ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังต่อไปนี้

1.คำนิยามตามกฎหมายที่ควรทราบ

“ปุ๋ยเคมี” หมายความว่า ปุ๋ยที่ได้จากสารอนินทรีย์ หรือ อินทรีย์สังเคราะห์หรือรวมถึงปุ๋ยเชิงเดี่ยว ปุ๋ยเชิงผสมและปุ๋ยเชิงประกอบและหมายความตลอดถึงปุ๋ยอินทรีย์ที่มีปุ๋ยเคมีผสมอยู่ด้วย แต่ไม่รวมถึงปุ๋ยขาว ดินมาร์ล ปุ๋ยพลาสติก หรือ ยิปซัม

“ปุ๋ยอินทรีย์” หมายความว่า ปุ๋ยที่ได้จากอินทรีย์วัตถุซึ่งผลิตด้วยกรรมวิธีทำให้ขึ้น สับ บด หมัก ร่อน หรือวิธีการอื่น แต่ไม่ใช่ปุ๋ยเคมี

“ปุ๋ยเชิงเดี่ยว” หมายความว่าปุ๋ยเคมีที่ได้มีธาตุอาหารหลักธาตุเดียว ได้แก่ ปุ๋ยไนโตรเจน (N) ปุ๋ยฟอสเฟต (P) หรือปุ๋ยโปแตช (K)

“ปุ๋ยเชิงประกอบ” หมายความว่าปุ๋ยเคมีที่ทำขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมีและมีธาตุอาหารอย่างน้อย 2 ธาตุขึ้นไป

“ปุ๋ยเชิงผสม” หมายความว่าปุ๋ยเคมีที่ได้จากการผสมปุ๋ยเคมีชนิดหรือประเภทต่างๆเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้ธาตุอาหารตามต้องการ

“ธาตุอาหารหลัก” หมายความว่า ธาตุอาหารไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส(P) และโปแตสเซียม (K)

“ธาตุอาหารรอง” หมายความว่า ธาตุอาหารแมกนีเซียม (Mg) แคลเซียม (Ca) และกำมะถัน (S)

“ธาตุอาหารเสริม” หมายความว่า ธาตุอาหารเหล็ก(Fe) มังกานีส (Mn) ทองแดง (Cu) สังกะสี (Zn) โบรอน(B) โมลิบดีนัม(Mo) คลอรีน(Cl) หรือธาตุอื่นๆที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ปริมาณธาตุอาหารรับรอง” หมายความว่า ปริมาณขั้นต่ำของธาตุอาหารหลักที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งปุ๋ยเคมีรับรองในฉลากว่ามีอยู่ในปุ๋ยเคมีที่ตนผลิต นำเข้า หรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วแต่กรณีโดยคิดเป็นจำนวนร้อยละของน้ำหนักสุทธิของปุ๋ยเคมี

“ปุ๋ยเคมีมาตรฐาน” หมายความว่า ปุ๋ยเคมีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดสูตรและปริมาณขั้นต่ำหรือขั้นสูงของธาตุอาหารหรือสารเป็นพิษและลักษณะจำเป็นอื่นๆ ของปุ๋ยเคมีดังกล่าวแต่ละชนิด

“ปุ๋ยเคมีเสื่อมคุณภาพ” หมายความว่า ปุ๋ยเคมีล่วงอายุหรือถูกกระทบกระเทือนด้วยปัจจัยใดๆ อันทำให้เสื่อมคุณภาพโดยธาตุอาหารลดน้อยลงหรือเปลี่ยนสภาพไป

“ฉลากปุ๋ยเคมี” หมายความว่า รวมถึงรูป รอยประดิษฐ์หรือข้อความใดๆ ซึ่งแสดงไว้ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุปุ๋ยเคมี

“การผลิตปุ๋ยเคมี” หมายความว่า ทำ รวบรวม ผสม แปรสภาพ ปรงแต่ง เปลี่ยนภาชนะ บรรจุหรือหีบห่อบรรจุหรือแบ่งบรรจุซึ่งปุ๋ยเคมี

ปุ๋ยเคมีปลอม (ม.32) หมายความว่า

1. ปุ๋ยเคมีหรือวัตถุที่ทำเทียมทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อหรือสำคัญผิดว่าเป็นปุ๋ยเคมีแท้
2. ปุ๋ยเคมีที่แสดงชื่อเป็นปุ๋ยเคมีอื่นซึ่งไม่ตรงกับความจริง
3. ปุ๋ยเคมีที่แสดงชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตปุ๋ยเคมีเพื่อการค้าหรือที่ตั้งสถานที่ผลิตปุ๋ยเคมีเพื่อการค้าไม่ตรงกับความจริง
4. ปุ๋ยเคมีที่แสดงว่าเป็นปุ๋ยเคมีมาตรฐานหรือเป็นปุ๋ยเคมีตามที่ขึ้นทะเบียนไว้ซึ่งไม่ตรงกับความจริง
5. ปุ๋ยเคมีที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐานโดยมีปริมาณธาตุอาหารรับรองต่ำกว่าร้อยละสิบจากเกณฑ์ที่ต่ำสุดที่ขึ้นทะเบียนไว้หรือระบุไว้ในฉลาก

ปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน (ม.33) หมายความว่า

1. ปุ๋ยเคมีที่ผลิตขึ้นอย่างไม่ถูกต้องตามมาตรฐานโดยมีปริมาณธาตุอาหารรับรองต่ำกว่าเกณฑ์ที่ต่ำสุดที่ขึ้นทะเบียนไว้หรือไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ต่ำสุดของปุ๋ยเคมีมาตรฐานแต่ไม่ถึงร้อยละสิบ

2. ปุ๋ยเคมีที่ผสมขึ้นโดยมีความบริสุทธิ์หรือมีลักษณะอย่างอื่นที่สำคัญต่อคุณภาพของปุ๋ยเคมีผิดไปจากเกณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้หรือผิดไปจากเกณฑ์ของปุ๋ยเคมีมาตรฐาน

2. การขายปุ๋ยเคมี

- 2.1 กฎหมายกำหนดให้ผู้ขายปุ๋ยเคมีทุกรายจะต้องขอรับใบอนุญาตขายหรือมีไว้เพื่อขายปุ๋ยเคมีตาม ม.12 (ค่าธรรมเนียมฉบับละ 100 บาท) การขายโดยไม่มีใบอนุญาตมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 57
- 2.2 ผู้ประสงค์จะขอใบอนุญาตขายปุ๋ยเคมีในเขตกรุงเทพมหานครยื่นคำขอได้ ณ ฝ่ายปุ๋ยเคมี กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900 ในส่วนภูมิภาคยื่นคำขอได้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอที่มีภูมิลำเนาตั้งอยู่
- 2.3 ใบอนุญาตขายปุ๋ยเคมีมีอายุการใช้ 1 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต จะต้องยื่นขอต่อใบอนุญาตขายก่อนที่ใบอนุญาตขายจะสิ้นอายุ มิฉะนั้นจะถูกปรับวันละไม่เกิน 100 บาทตลอดเวลาที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ (มาตรา 60)
- 2.4 ใบอนุญาตขายหรือใบแทนใบอนุญาตขายต้องแสดงไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่จำหน่ายปุ๋ยเคมี การฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท (มาตรา 61)
- 2.5 ต้องขายปุ๋ยเคมีหรือเก็บปุ๋ยเคมีตามสถานที่ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต การเลิกกิจการ การย้ายสถานที่จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นหนังสือภายใน 15 วัน (มาตรา 26,27) การฝ่าฝืนอาจถูกปรับตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 5,000 บาท(มาตรา 58)
- 2.6 ในกรณีที่ใบอนุญาตขายสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญจะต้องขอใบแทนใบอนุญาตใหม่(ฉบับละ 20 บาท)ภายใน 15 วันนับจากวันสูญหายหรือถูกทำลาย (มาตรา 24) ฝ่าฝืนอาจมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท
- 2.7 ผู้รับใบอนุญาตขายปุ๋ยเคมีจะต้องจัดทำป้ายไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคารแสดงข้อความ"สถานที่ขายปุ๋ยเคมี"ขนาดป้ายไม่น้อยกว่า 20x70 ซม.ทำด้วยวัสดุถาวรตัวอักษรภาษาไทย ขนาดตัวอักษรไม่เล็กกว่า 3 ซม.(มาตรา 22(1))
- 2.8 แยกเก็บปุ๋ยเคมีออกจากเครื่องบริโภคตามควร (มาตรา 22(2))
- 2.9 รักษาฉลากที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุปุ๋ยเคมีและเอกสารกำกับปุ๋ยเคมีให้คงอยู่ครบถ้วนชัดเจน(มาตรา 22(3))
- 2.10 การแบ่งปุ๋ยเคมีขายปลีก ต้องจัดให้มีเอกสารกำกับปุ๋ยเคมีซึ่งมีข้อความตรงตามเอกสารกำกับปุ๋ยเคมีจากภาชนะที่แบ่งขายทุกครั้ง (มาตรา 22(4))

2.11 หากภาชนะบรรจุปุ๋ยเคมีชำรุด ผู้ขายอาจเปลี่ยนภาชนะบรรจุแล้วจัดให้มีเอกสาร

กำกับปุ๋ยเคมี มีข้อความตรงกับฉลากเดิมที่ชำรุด (มาตรา 22(5))

2.12 การฝ่าฝืนมาตรา 22 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาทถึง 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 59)

3. ปุ๋ยเคมีที่จะขายได้ต้องเป็นปุ๋ยเคมีที่ถูกต้องตามกฎหมาย

3.1 ปุ๋ยเคมีมาตรฐานตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดไว้

3.2 ปุ๋ยเคมีนอกจากข้อ 3.1 แล้วจะต้องขึ้นทะเบียนตามมาตรา 35 ผู้ขายจึงจะขายได้ ปุ๋ยเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายจะสังเกตได้ข้างกระสอบหรือภาชนะบรรจุจะระบุข้อความ " ทะเบียน เลขที่/.....(กรมวิชาการเกษตร)"

3.3 ผู้ที่ขายปุ๋ยเคมีที่จะต้องขึ้นทะเบียนแต่มิได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา 30(4) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 3 ปีและปรับตั้งแต่ 5,000 บาทถึง 30,000 บาท(มาตรา 67)

4. ฉลากปุ๋ยเคมีที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ปุ๋ยเคมีที่จะขึ้นทะเบียนได้จะต้องมีฉลากตลอดจนรายละเอียดที่ควรทราบดังนี้

4.1 ฉลากจะต้องมีคำว่า "ปุ๋ยเคมี" หรือ "ปุ๋ยเคมีมาตรฐาน" ในกรณีที่ เป็นปุ๋ยเคมีมาตรฐาน

4.2 ต้องมีชื่อทางการค้าและหรือชื่อทางเคมี ชื่อสามัญของปุ๋ยเคมี(ถ้ามี)

4.3 ต้องมีสูตรเป็นเลขจำนวนเต็ม ดังนี้ ไนโตรเจนทั้งหมด-ฟอสเฟตที่เป็นประโยชน์-โปแตชที่ละลายน้ำ ในขณะที่ปุ๋ยเคมีที่มีไซเทียงเดี่ยวจะขึ้นทะเบียนได้ก็ต่อเมื่อธาตุอาหารรับรองรวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของน้ำหนักและแต่ละธาตุอาหารไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3 ของน้ำหนัก

4.4 ต้องมีเครื่องหมายการค้าหรือตรา

4.5 แสดงน้ำหนักสุทธิในระบบเมตริกหรือปริมาตรสุทธิสำหรับปุ๋ยเคมีชนิดเหลว

4.6 แสดงปริมาณธาตุอาหารรับรองต้องตรงกับสูตรปุ๋ยเคมีที่ระบุ

4.7 ชื่อผู้ผลิตและ/หรือผู้นำส่งชื่อผู้ผลิตและสถานที่ผลิตในต่างประเทศ

4.8 ชื่อทางเคมีและปริมาณสารเป็นพิษที่ผสมในปุ๋ยเคมี (ถ้ามี)

4.9 ต้องมีคำว่า "ทะเบียนเลขที่...../.....(กรมวิชาการเกษตร)" โดยแสดงทะเบียนเลขที่ที่ได้รับขึ้นทะเบียนพ.ศ.ที่ได้รับขึ้นทะเบียน ทะเบียน 1 รายการมีอายุใช้การได้

3 ปี

- 4.10 ปุ๋ยเคมีชนิดเหลวจะต้องมีคำเตือน "ปุ๋ยเคมีนี้อาจเกิดมีก๊าซเกิดขึ้นและอาจเป็นอันตรายได้ง่าย ควรเปิดด้วยความระมัดระวัง" ด้วยอักษรสีแดงอ่านได้ชัดเจน
- 4.11 ให้มีคำเตือนว่า "ควรคลุกเคล้าปุ๋ยให้เข้ากันก่อนใช้" ไว้ด้านล่างสุดของฉลากสำหรับปุ๋ยเคมีเชิงผสมที่ไม่เป็นเนื้อเดียว (Bulk blending)
- 4.12 สำหรับปุ๋ยเคมีหินฟอสเฟต จะต้องแจ้งปริมาณฟอสเฟตทั้งหมดและความละเอียดที่สามารถผ่านตะแกรงมาตรฐานเป็นเมช (mesh) ต่อน้ำหนักร้อยละของปุ๋ยเคมี เช่น สามารถผ่านตะแกรงขนาด 100 เมช ไม่ต่ำกว่า 80% ของน้ำหนัก
- 4.13 สำหรับปุ๋ยเคมีที่แนะนำใช้กับนาข้าวอาจจะมีคำว่า "ถ้าใช้เป็นปุ๋ยข้าวแนะนำให้ใช้ในนาดินเหนียว" ในกรณีที่เป็นปุ๋ยไนโตรเจน-ฟอสเฟต และ "ถ้าใช้เป็นปุ๋ยข้าวแนะนำให้ใช้ในนาดินทราย" สำหรับปุ๋ยที่มีธาตุอาหารไนโตรเจน-ฟอสเฟต-โปแตช เป็นต้น
- 4.14 สำหรับปุ๋ยเคมีบางสูตรที่นักวิชาการเห็นว่าไม่เหมาะสมกับนาข้าวแต่มีสูตรเช่นเดียวกับปุ๋ยสำหรับนาข้าว ก็จะมีคำเตือนไว้ว่า "ไม่แนะนำให้ใช้เป็นปุ๋ยข้าว"

การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5. ข้อห้ามสำหรับผู้ขายปุ๋ยเคมี

ตามพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ.2518 มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดขายปุ๋ยเคมีดังต่อไปนี้

- 5.1 ห้ามขายปุ๋ยเคมีปลอม ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3-10 ปีและปรับตั้งแต่ 30,000-100,000 บาท กระทำโดยประมาทต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 2,000-20,000 บาท
- 5.2 ห้ามขายปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน ปุ๋ยเคมีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สั่งเพิกถอนทะเบียนหรือปุ๋ยเคมีที่มีสารเป็นพิษเกินมาตรฐาน ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน-3 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000 – 50,000 บาท ถ้ากระทำโดยไม่รู้หรือกระทำโดยประมาทต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 1,000-5,000 บาท(มาตรา 65)
- 5.3 ห้ามขายปุ๋ยเคมีที่ต้องขึ้นทะเบียนแต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน
- 5.4 ห้ามขายปุ๋ยเคมีเสื่อมคุณภาพ ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน-2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 5,000 – 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6. ข้อควรปฏิบัติในการนำปุ๋ยเคมีเข้ามาขายในบ้าน

- 6.1 ต้องนำปุ๋ยเคมีที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นมาวางจำหน่าย
- 6.2 การซื้อปุ๋ยเคมีควรเรียกหลักฐานการซื้อขาย เช่น ใบสั่งซื้อสินค้า บิลส่งของ หรือหลักฐานอื่นๆ จากผู้ขายส่งเพื่อแสดงต่อเจ้าหน้าที่หรือศาลในกรณีมีปัญหาทางกฎหมาย
- 6.3 ไม่ควรซื้อปุ๋ยเคมีจากผู้ขายเร่ หรือมีสถานที่ผลิตไม่แน่นอนเนื่องจากเป็นปุ๋ยเคมีที่ผิดกฎหมายและอาจทำให้ท่านเดือนร้อนภายหลังได้
- 6.4 ไม่ควรซื้อปุ๋ยเคมีสูตรเดียวกันแต่มีการเสนอราคาหรือผลตอบแทนสูงเกินความเป็นจริงซึ่งอาจจะเป็นปุ๋ยเคมีปลอมหรือผิดมาตรฐานได้ อาจก่อให้เกิดปัญหาภายหลัง
- 6.5 ควรให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการชี้เบาะแสผู้กระทำผิดกฎหมาย เพื่อขจัดออกไปจากวงการค้าปุ๋ยเคมีเนื่องจากการทำลายเศรษฐกิจชื่อเสียงการค้าปุ๋ยเคมี
- 6.6 ควรให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสุ่มเก็บตัวอย่างปุ๋ยเคมีเพื่อควบคุมคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานและกฎหมาย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นาย ณัฐ งานสุจริต
การศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2528 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบริหารธุรกิจ สาขาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปีการศึกษา 2532
ประวัติการทำงาน	พ.ศ.2532-2534 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการด้านเช่าซื้อ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ซีทีคอร์ป (ประเทศไทย) จำกัด สำนักงานใหญ่ พ.ศ.2535-2537 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการด้านเช่าซื้อ บริษัท ซีทีคอร์ปลิสมิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด สาขาเชียงใหม่ พ.ศ.2538-2539 หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการด้านประมวลผล บริษัท ซีทีคอร์ปลิสมิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด สาขาเชียงใหม่ พ.ศ.2540-2541 รองหัวหน้าแผนกบัญชีและประมวลผล บริษัท ซีทีคอร์ปลิสมิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด สาขาเชียงใหม่ ปัจจุบัน ประกอบธุรกิจส่วนตัว